

uppskjuta liqviden till dess utmyntning skett — i andra afdelningen af bankoreglementet på lämpligt ställe må införas en så lydande paragraf:

§.

Guld i plants, som till Kongl. Myntverket härstädes för Riksbankens räkning inlemnas, skall, sedan det blifvit på säljarens bekostnad afprovadt, af Riksbanken inköpas till ett pris af 2,480 Kronor för en kilogram fint guld med afdrag af en qvart procent i myntningskostnader.

Om remiss till Banko-Utskottet anhålles.

Stockholm den 29 Januari 1874.

A. O. Wallenberg.

N:o 17.

Af Herr A. O. Wallenberg: Om åtskilliga ändringar i Kongl. Kungörelsen den 20 Maj 1864, rörande enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar.

Städse lifligt öfvertygad att bankväsendet kraftigt bidrager till landets ekonomiska utveckling och styrka, har jag med glädje erfarit, att denna åsigt vinner uti utbredning, och att det arbete, som blifvit nedlagdt på en systematisk utveckling af bankverksamheten uti alla dithörande grenar, icke varit förgäfvat. Det svenska bankväsendet, som grundar sig på den, med anledning af 1862—1863 års Riksdagsbeslut tårade Kongl. Kungörelsen af den 20 Maj 1864, har gjort stora framsteg. Men berörda författning tarfvar i vissa delar ändringar, och som man icke kan veta om något förslag härtill blifver af Regeringen framlagdt eller, i händelse att nådig proposition afgifves, om densamma behandlar just *de* punkter, som tarfva rättelse, har jag ansett mig

nödsakad, att före motionstidens utgång väcka motion om vissa ändringar uti författningen af den 20 Maj 1864.

Enär tillgången på goda räntebärande obligationer nu är större än år 1864 och större än tillgången på in-tecknade skuldebref inom halfva taxeringsvärdet, hemställer jag att § 13 mom. 2 må erhålla följande förändrade lydelse:

1:o Dessa grundfondshypothek skola till minst tvåtredjedelar bestå af lätt säljbara räntebärande obligationer etc. etc.

Enär banksedelutgifningsrätten icke bör grundas på in-neliggende riks-bankssedlar eller på enskild banks tillfälliga fordran hos Riksbanken, och enär det både bör blifva lätt och ändamålsenligt för de enskilda bankerna att till Riksbanken afyttra möjligen egande guldplantsar, böra de enskilda bankerna *icke* tillåtas grunda sin sedelutgifningsrätt på annan kassatillgång än svenskt guldmynt och det främmande guldmynt, som enligt konventioner är eller kan blifva med svenskt guldmynt, lika berättigadt. De skottska bankerna tillåtas *icke* utgifva banksedlar på guldplants, emedan banksedlar icke kunna med guldplants invexlas.

Tillåtelsen att utgifva banksedlar på de säkerhetshandlingar, hvilka enskild bank innehar för beviljade kassakreditiv, är olämplig, emedan det icke låter sig göra att bestämma de vid en gifven tidpunkt, just på sådana kreditiv utestående beloppen. För öfrigt bör enskild bank icke sjelf innehafva de säkerhetshandlingar, hvarpå dess sedelutgifningsrätt får grundas. Emellertid anser jag, att någon annan bestämmelse bör sättas i stället, och jag har derföre i likhet med många andra ansett, att, om enskild bank deponerar ett belopp säkerhetshandlingar motsvarande högst halfva grundfonden och till beskaffenhet lika med grundfondshypotheken, bör sedelutgifningsrätt derå förunnas.

Jag anser vidare, att, om enskild bank förvandlar sin reservfond till säkerhetshandlingar af samma beskaffenhet som grundfondshypotheken, och dsssa säkerhetshandlingar nedsättas uti allmänt förvar, bör sedelutgifningsrätt jemväl derå medgifvas.

På grund af hvad jag nu anført, hemställer jag att § 26 må erhålla följande lydelse:

- 2:o § 26. Bankbolag, som till utgifvande af egna banksedlar är berättigadt, må ej utlemna eller i allmänna rörelsen på en gång utelöpande hålla större belopp än som sammanlagdt i värde motsvaras af:
- a) det i allmänt förvar nedsatta grundfondshypothek enligt enskilda bankens räkenskaper;
 - b) i enskilda bankens hufvudkontor befintligt svenskt guldmynt, så ock det främmande guldmynt som enligt gällande konventioner blifver med svenskt guldmynt lika berättigadt;

- c) enskilda bankens reservfond, för så vidt den utgöres af så beskafade säkerheter, som äro med grundfondshypothek jemförliga och blifvit i allmänt förvar nedsatta. Dit må dock ej hänföras hvarken sådan fond, som står till bolagets disposition eller outdelade vinster;
- d) ett belopp motsvarande högst femtio procent af enskilda bankens hela fond, så vida detta belopp blifvit uti säkerhetshandlingar, hvilka med grundfondshypothek äro jemförliga, i allmänt förvar nedsatt (se bilagan).

Beträffande sedelvalörerna, så ock enär bankoreglementet innehåller att Riksbanken icke kommer att utgifva banksedlar å 500 Kronor, hemställer jag att § 27 mom. 1 må få sådan förändrad lydelse:

3:o att i stället för banksedlar å 500 R:dr R:mt må utställas banksedlar å 1000 Kronor och att samma § 27 mom. 2 må bringas i öfverensstämmelse härmed.

Den viktigaste frågan uti all banklagsstiftning är den, om banksedel omedelbart eller blott medelbart med *mynt* skall invexlas. Med denna fråga är förknippad frågan, om myntreformen skall blifva en verklighet eller blott en pappersbedrift. Det är väl både rätt och billigt, att de institutioner, som erhålla tillåtelse att utställa banksedlar, äfven skola åläggas skyldigheten att, i likhet med Riksbanken, dem med mynt invexla. Fritagas de enskilda bankerna nu från denna skyldighet, försvåras Riksbankens ställning, och det guldmynt, som man till allmänna rörelsens betryggande hoppades få se spriddt i landet, förblifver hvilande hos Riksbanken, till dess det begäres för export. De många små kriser, som tid efter annan i Sverige uppkomma och skaka allmänna rörelsen, utan att man vet hvarifrån stötarne komma, förorsakas af den betydliga cirkulerande pappersmassan, som icke på mer än *ett* ställe i hela landet har någon stödjepunkt och därför lätt bringas ur jernvigten. För några år sedan hölls, på gifven anledning från Finans-departementet, en sammankomst i Göteborg, och föremålet för öfverläggningen bland delegerade från tjugutvå enskilda banker var, *huruvida de enskilda bankerna voro benägna åtaga sig invexling af egna banksedlar med mynt*. Vid detta tillfälle befanns det att delegerade från sexton enskilda banker besvarade den framställda frågan *jakande*, under det delegerade från sex banker *icke* befunnos hugade att åtaga sig denna skyldighet. Och dervid fick det bero.

Sedan dess är rikets mynt grundadt på guld och en ofantlig lättnad vunnen, för att de enskilda bankerna må kunna fullgöra invexlingen af egna banksedlar med mynt. Det kan icke vara min mening, att plötsligt, emot gällande oktrojer, söka påtvinga de enskilda bankerna denna skyldighet, men jag anser det vara af framstående vikt, att författningen nu ändras, så att de enskilda banker, som hädanefter erhålla nya eller förlängda oktrojer måste un-

derkasta sig detta vilkor. Beslutes ingenting nu i denna hufvudfråga, bevisar det att man af konsiderationer för mäktiga intressen icke tvekar att utsätta allmänna rörelsen för faran af bankväsendets försvagande, i stället för att man borde låta sig angeläget vara att stärka bankväsendet och derigenom betrygga landets ekonomiska ställning.

På grund af hvad jag nu anfört föreslår jag, att § 28 må få följande förändrade lydelse:

4:o Banksedel skall ovilkorligen, då den i bankens hufvudkontor till invexling företes, inlösas med rikets mynt. Enskild bank må icke emot banksedelinnehafvarens bestridande verkställa denna invexling med Riksbankens sedlar.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 29 Januari 1874.

A. O. Wallenberg.

(Bil. till A. O. Wallenbergs motion No 17.)

Utdrag af kvartalsrapporterna för 26 enskilda banker med tillämpning af motionärens förslag till nya grunder för de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt.

	1872 den 31 December	1873 den 31 Mars.	1873 den 30 Juni.	1873 den 30 September.	1873 den 31 December.
Grundfondshypothek	32,902,000	33,021,000	33,032,000	33,566,000	33,567,000
Deposition af värdepapper, motsvarande högst halfva grundfonden	22,651,000	22,670,000	22,672,000	22,683,000	23,325,000
Reservfonden.	3,015,000	3,324,000	3,336,000	3,338,000	3,361,000
Belopp i guldmynt, som bort finnas i de 26 bankernas hufvudkontor	— —	4,575,000	3,548,000	*10,791,000	4,521,000
	58,568,000	63,590,000	62,588,000	70,378,000	64,774,000
Utelöpande banksedlar med afdrag af hos andra enskilda banker inneliggande	54,826,000	63,590,000	62,588,000	70,378,000	64,774,000

* Anm.: Enär bankernas kassatillgång, på hvilken sedelutgifningsrätt nu får grundas, utgjorde den 30 September 1873 34,977,000 R:dr, så inses deraf, att den högsta quantitet guldmynt som erfordrats varit mindre än tredjedelen af kassatillgången. Den blir antagligen omkring $\frac{1}{3}$ del i medeltal af samma kassatillgång.